

Yli-Jokipii, M (2024) Oman äidinkielen opettaja osana kielellisesti ja kulttuurisesti vastuullista koulutusjärjestelmää

[978-952-03-3658-5.pdf;jsessionid=BEBBF66140BC10825DC2E84F148EC52E](https://doi.org/10.1787/227131784531)

Yhteenveto

1. Perusta oppimiselle

Äidinkielen osaaminen muodostaa perustan, jolle muiden kielten ja oppiaineiden oppiminen rakentuu (Cummins 1979, 2000; Thomas & Collier 2002). Tämä tarkoittaa, että vahva äidinkielen taito tukee sekä kieli- että sisältöoppimista.

2. Koulumenestyksen vahvistaminen

Oman äidinkielen opetus koulussa tukee monikielisten oppilaiden koulumenestystä. Vaikka kieltä käytettäisiin vain vähän koulussa, sillä on silti myönteinen vaikutus koulukielen (esim. suomi tai ruotsi) osaamiseen ja yleiseen koulumenestykseen (Ganuza & Hedman 2019).

3. Luku- ja kirjoitustaidon kehittäminen

Omalla äidinkielellä hankittu luku- ja kirjoitustaito vahvistaa metakielellisiä taitoja (Aalberse ym. 2019), jotka ovat tärkeitä myös muiden kielten ja oppiaineiden oppimisessa. Jo yksi viikkotunti oman äidinkielen opetusta voi näkyä oppilaan taidoissa (Ganuza & Hedman 2019).

4. Identiteetin ja minäkuvan tukeminen

Hyvä oman äidinkielen taito tukee myönteisen omakielisen identiteetin ja minäkuvan muodostumista (Kinossalo 2020; Yu 2015). Tämä vahvistaa oppilaan motivaatiota ja osallisuutta koulussa.

5. Siirtovaikutus muihin kieliin

Tutkimusten mukaan oman äidinkielen kirjalliset taidot vaikuttavat myönteisesti myös muiden kielten kirjallisiin taitoihin (Riehl 2020). Tämä tukee Cumminsin siirtovaikutusteoriaa, jonka mukaan kielitaito siirtyy kielten välillä.

Nusche, D. (2009). "What Works in Migrant Education?: A Review of Evidence and Policy Options", OECD Education Working Papers, No. 22, OECD Publishing, Paris.

<http://dx.doi.org/10.1787/227131784531>

Yhteenvetoa

1. Oman äidinkielen opetus parantaa koulumenestystä

Tutkimus osoittaa, että kouluun sijoittuva äidinkielen opetus – vaikka vain vähäisessä määrin – vaikuttaa myönteisesti oppilaiden koulukielen osaamiseen ja yleiseen koulumenestykseen (Ganuza & Hedman, 2019). Tämä tukee ajatusta, että äidinkielen opetus ei ole irrallinen lisä, vaan keskeinen osa oppimisen perustaa.

2. Luku- ja kirjoitustaito omalla äidinkielellä kehittää metakielellisiä taitoja

Tutkimuksessa viitataan siihen, että oman äidinkielen kirjalliset taidot (lukeminen ja kirjoittaminen) vahvistavat metakielellisiä taitoja (Aalberse ym. 2019; Oller & Eilers 2002), jotka ovat keskeisiä muiden kielten ja oppiaineiden oppimisessa.

3. Äidinkielen taito tukee identiteettiä ja minäkuva

Hyvä oman äidinkielen osaaminen on yhteydessä myönteiseen minäkuvaan ja identiteettiin (Kinossalo, 2020; Yu, 2015), mikä puolestaan tukee oppimismotivaatiota ja koulussa viihtymistä – keskeisiä tekijöitä oppimisen onnistumiselle.

4. Äidinkielen kirjalliset taidot siirtyvät muihin kieliin

Tutkimus viittaa siihen, että oman äidinkielen kirjalliset taidot vaikuttavat myönteisesti myös muiden kielten kirjallisiin taitoihin (Riehl, 2020). Tämä tukee väitettä siirtovaikutuksesta kielten välillä.

OECD (2015). Immigrant Students at School: Easing the Journey towards Integration, OECD Reviews of Migrant Education, OECD Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264249509-en> [Luettu 3.2.2020]

Tässä vastaavia tuloksia kuin yllä olevissa. Lisänä tämä:

Kielen ja oppiaineiden sisällön integroitu opetus on tehokkain tapa tukea oppilaita, joiden kotikieli on muu kuin opetuskieli. Tämä lähestymistapa hyötyy vahvasta äidinkielen pohjasta (s. 85–86).

Cummins, J. (1979). Cognitive/academic language proficiency, linguistic interdependence, the optimum age question and some other matters. Working Papers on Bilingualism, No. 19, 121-129.

Jim Cumminsin laajasti siteerattu teoria, Cumminsin siirtovaikutusteoria (Transfer Hypothesis) (1979) on keskeinen viitekehys monikielisuuden tutkimuksessa. Sen mukaan taidot, joita oppilas kehittää yhdellä kielellä (esimerkiksi äidinkielellä), siirtyvät toiseen kieleen. Tämä tarkoittaa, että vahva äidinkielen osaaminen tukee toisen kielen oppimista ja yleistä kognitiivista kehitystä

Cummins, J. (1991). Interdependence of first-and second-language proficiency in bilingual children. Language processing in bilingual children, 70–89.

Kieliverkoston artikkeli: Oman äidinkielen osaaminen – hyödyntämätön resurssi

Tässä artikkelissa viitataan tutkimuksiin, joiden mukaan toimiva monikielisyys – eli kyky käyttää useita kieliä aktiivisesti – edellyttää vahvaa oman äidinkielen taitoa. Artikkelissa todetaan, että äidinkielen osaaminen tukee muiden kielten oppimista ja oppimista laajemmin, koska se kehittää kielitietoisuutta ja ajattelun taitoja

 [Lue artikkeli](#)

Koivusalo, Nelli (2022): Oman äidinkielen opettajien näkökulmia kielen opettamiseen

Tässä Helsingin yliopiston pro gradu -tutkielmassa oman äidinkielen opettajat toivat esiin, että äidinkielen opetus tukee oppilaiden kokonaisvaltaista oppimista. Opettajat kokivat, että oman äidinkielen hallinta auttaa oppilaita ymmärtämään paremmin myös suomea ja muita oppiaineita, koska se vahvistaa oppimisen perustaitoja.

 [Tutkimus PDF-muodossa](#)

(Piippo, 2024): Oman äidinkielen opetus osana kestävästä kieltenopetuksesta

Tutkimuksessa tarkastellaan oman äidinkielen opetuksen merkitystä erityisesti vähemmistökielisten oppilaiden näkökulmasta. Opetus tukee oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä ja koulukieleen sosiaalistumista, vaikka se usein tapahtuu koulun marginaalissa

[Oman äidinkielen opetus osana kestävästä kieltenopetuksesta](#)

(Jousmäki, Kinossalo & Intke-Hernandez, 2022): Monikielinen lukutaito identiteettityön ja osallisuuden tukena

Artikkelissa korostetaan, että oma äidinkieli on keskeinen identiteettiä rakentava kieli. Sen näkyväksi tekeminen koulussa voi vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta ja tukea oppimista myös virallisella opetuskielellä.

[Monikielinen lukutaito identiteettityön ja osallisuuden tukena](#)

Asiantuntija mm. HY, lehtori, dosentti Heini Lehtonen

<https://researchportal.helsinki.fi/fi/persons/heini-lehtonen/publications/>

Tutkimuskohteina Itä-Helsingin koulut.

Lehtinen, Tuija, Turun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta; Turun yliopisto. Opettajankoulutuslaitos 2002.

”Kuvatessaan maahanmuuttajataustaisia oppilaita kahden kielen taitajina Lehtinen havaitsee, että oman äidinkielen opetukseen osallistuneiden lasten suomen kielen tietoisuus oli kouluvuoden lopussa hyvä. Sen sijaan oppilaat, jotka eivät olleet saaneet lainkaan oman äidinkielen opetusta, olivat myös suomen kielen taidoiltaan heikkoja. Kun oppilas saa oman äidinkielen opetusta, hänen kaksi kieltänsä näyttävät siis tukevan toisiaan.”

<https://journal.fi/virittaja/article/view/40309/9736>

Oppia kieli kaikki : maahanmuuttajalasten suomen kielen kehitys ja kaksikielisyys peruskoulun ensimmäisellä luokalla

Monikielinen lukutaito identiteettityön ja osallisuuden tukena (Jousmäki, Kinossalo & Intke-Hernandez, 2022): Artikkelissa korostetaan, että oma äidinkieli on keskeinen identiteettiä rakentava kieli. Sen näkyväksi tekeminen koulussa voi vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta ja tukea oppimista myös virallisella opetuskielellä.

[1] [Monikielinen lukutaito identiteettityön ja osallisuuden tukena](#)

Tikkanen, Sara (2010): Maasta sinä olet tullut : Kieli, koulutus ja yhdenvertaisuus : näkökulmia monikielisten oppilaiden äidinkielen opetukseen 2000-luvun Helsingissä

Äidinkielen vahvan osaamisen tärkeys kaiken muun – myös suomen kielen - oppimisen edellytyksenä on kiistaton.

[Maasta sinä olet tullut : Kieli, koulutus ja yhdenvertaisuus : näkökulmia monikielisten oppilaiden äidinkielen opetukseen 2000-luvun Helsingissä - Theseus](#)

Espoon ALLU-tulokset: ne kieliryhmät, jotka osallistuivat oman äidinkielen opetukseen, menestyivät paremmin koulussa kuin oppilaat, jotka eivät osallistuneet. (Tee Kankaanpää)

**

Oman äidinkielen opetus osana kestäväää kielenopetusta (Piippo, 2024): Tutkimuksessa tarkastellaan oman äidinkielen opetuksen merkitystä erityisesti vähemmistökielisten oppilaiden näkökulmasta. Opetus tukee oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä ja koulukieleen sosiaalistumista, vaikka se usein tapahtuu koulun marginaalissa

[2] [Oman äidinkielen opetus osana kestäväää kielenopetusta](#)

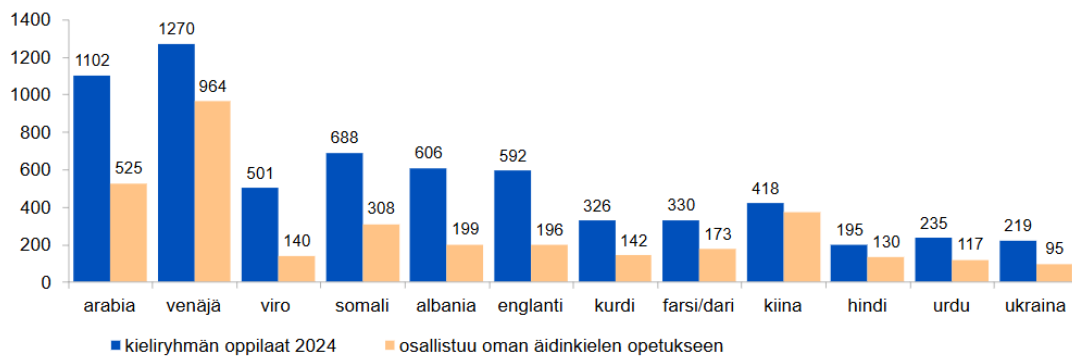
Oman äidinkielen opettajien näkökulmia (Helsingin yliopisto, 2022): Opettajat kokevat, että oman äidinkielen oppitunnit ovat tärkeitä paitsi kielen oppimisen, myös identiteetin rakentumisen ja monikielisuuden tukemisen kannalta. Ne tarjoavat oppilaille turvallisen tilan ilmaista itseään ja vahvistaa omaa kulttuurista taustaansa.

[3] [Tavoitteena monikielisyyttä tukeva äidinkielen ja kirjallisuuden opetus](#)

Yhteenveto: Oman äidinkielen opetus ei ainoastaan tue oppilaan kielellistä kehitystä, vaan myös hänen oppimistaan, sosiaalista osallisuuttaan ja identiteettiään. Se rakentaa siltoja koulukielen ja oman äidinkielen välille, vahvistaa oppilaan kulttuurista identiteettiä ja tarjoaa hänelle turvallisen tilan kasvaa monikielisessä ympäristössä. Näiden monipuolisten hyötyjen vuoksi oman äidinkielen opetus on tärkeä osa kestävästä kieltenopetuksesta ja monikielisuuden tukemista.

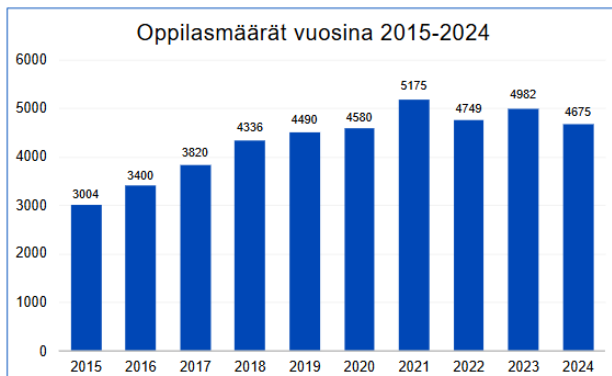

Suurimmat ulkomaiset kieliryhmät Espoon perusopetuksessa: osallistuminen oman äidinkielen opetukseen vaihtelee

Huom! Oman äidinkielen opetukseen osallistuvat myös monikielisten perheiden lapset, joiden äidinkieleksi on merkitty suomi.
[Oman äidinkielen opetukseen oppilaaksion kriteerit 1.1.2023 alkaen.](#)

Lähde: Suomenkielinen perusopetus 2024, 20.9.2024 tilasto

Opetusta järjestetään seuraavissa kielissä (49): albania, amhara, arabia, bengali, bosnia/kroatia/serbia, bulgaria, englanti, espanja, farsi/dari, filipino, hindi, hollanti, igbo, indonesia, italia, japani, joruba, kannada, kreikka, korea, kurdi (sorani), kurmandji, latvia, liettua, marathi, malajalam, mandariini, nepali, pashtu, portugali, puola, ranska, romanian, saksa, sinhala, somali, swahili, tamil, telugu, tigrinja, thai, tsekki, turkki, unkari, urdu, ukraina, venäjä, vietnam, viro.

Lähde: Suomenkielinen perusopetus 2024, 20.9.2024 tilasto

[978-952-03-3658-5.pdf;sessionid=BE6BF66140BC10825DC2E84F148EC52E](https://www.esbo.fi/978-952-03-3658-5.pdf?sessionid=BE6BF66140BC10825DC2E84F148EC52E)

Lisäksi:

Oman äidinkielen osaamisen merkitys oppimiselle

Tutkimusten ja opetussuunnitelmien mukaan oman äidinkielen hyvä hallinta tukee merkittävästi sekä muiden kielten oppimista että yleistä koulumenestystä. Äidinkieli toimii ajattelun ja oppimisen välineenä, ja sen kautta opitaan jäsentämään maailmaa, ilmaisemaan itseään ja ymmärtämään uusia käsitteitä.

1. Kielitaitojen kehittyminen:

Opetushallituksen mukaan monikielisyys ja oman äidinkielen vahva osaaminen tukevat muiden kielten oppimista. Kun oppilas hallitsee oman äidinkieltänsä rakenteet ja sanaston, hän pystyy siirtämään näitä taitoja muihin kieliin, mikä helpottaa uusien kielten omaksumista ja kielitietoisuuden kehittymistä.

 Lähde: [Opetushallitus – Oman äidinkielen opetus](#)

2. Oppiminen muissa aineissa:

Äidinkielen osaaminen tukee myös muiden oppiaineiden opiskelua. Esimerkiksi matemaattisten ja luonnontieteellisten käsitteiden ymmärtäminen edellyttää kykyä käsitellä kieltä ja abstrakteja käsitteitä. Oman äidinkielen kautta opitut taidot auttavat oppilasta ymmärtämään ja omaksumaan oppisisältöjä tehokkaammin.

 Lähde: [Kieliverkosto – Oman äidinkielen osaaminen – hyödyntämätön resurssi](#)

3. Itsetunto ja identiteetti:

Äidinkielen ylläpitäminen vahvistaa oppilaan identiteettiä ja itsetuntoa, mikä puolestaan vaikuttaa positiivisesti oppimismotivaatioon ja koulumenestykseen. Kun oppilas kokee, että hänen kielensä ja kulttuurinsa ovat arvokkaita, hän osallistuu aktiivisemmin opetukseen.

 Lähde: [Perhe maailmalla – Äidinkielen ja oman kulttuurin ylläpito](#)

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Äidinkieli voidaan määritellä usealla eri tavalla: se voi olla yksilön ensimmä...